

Український католицький університет
Факультет наук про здоров'я

Кафедра психології та психотерапії

Назва курсу	ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ
Викладач (-і)	Яскевич О.
Профайл викладача (-ів)	доцент кафедри психології та психотерапії,
Контактний тел.	0673214957
E-mail:	shyshakolha@ucu.edu.ua
Консультації	Факультет наук про здоров'я, кафедра, по понеділках 9:00-10:00

1. Анотація

Матеріал курсу «Історія психології» викладається так, щоб розкрити ключові ідеї психологічної науки через призму їх еволюції і з урахуванням факторів контексту. Такий підхід дає відчуття внутрішньої логіки і когерентності, яке необхідне для кращого засвоєння психологічних теорій, а також формує своєрідний масштаб та задає систему координат для подальшого нарощування знань. Матеріал структуровано так, щоб студенти змогли збагнути спосіб думання і творчих пошуків видатних психологів в загальнішому контексті історії ідей. Курс складається з двох змістових модулів: «Розвиток психологічних ідей в контексті інтелектуальної історії західної цивілізації» та «Становлення науково-психологічних шкіл та боротьба ідей на етапі наукової психології».

2. Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія психології» є поглиблення категоріального апарату майбутнього психолога, якій би дозволяв розуміти феномени психічного в контексті історії їх філософського та наукового осмислення. При викладі матеріалу увага акцентується на еволюції психологічних ідей в рамках різних теорій, факторах контексту, в яких вони виникали та розвивалися.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Формування уявлення про генеалогічне дерево психологічних теорій, яке б слугувало для зручної систематизації наступних знань
2. Оволодіння студентами термінологічним апаратом базових психологічних теорій

3. Формат курсу

Очний.

4. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати :

- Етапи розвитку психології
- Сучасні тенденції розвитку психології
- Специфіку та термінологічний апарат головних психологічних шкіл
- Історичний контекст їх становлення
- Суть ключових ідей кожної теорії в генетичному вимірі
- Головних персоналій в історії психології, їх особистісний світогляд, авторські ідеї в психології та ключові тексти

вміти :

- Оперувати базовими поняттями головних науково-психологічних теорій
- Аналізувати основні теоретико-психологічні ідеї в ракурсі інтелектуальної історії західної культури
- Дискутувати про предмет психології з перспективи ключових напрямків психології
- Володіти мовним інструментарієм базових психологічних теорій
- Застосовувати генетичний принцип при викладі та аналізі базових теоретичних ідей психології
- Враховувати вплив особистості автора на створену ним теорію
- Порівнювати ракурси наукової рефлексії психологічних феноменів в різних теоріях
- Розрізняти теоретичну приналежність ключових науково-психологічних аксіом, тез, мовних формулювань
- Наводити приклади з сфери практичної психології як ілюстрацію базових теоретичних ідей
- Зауважувати і розуміти принципові відмінності в способах дослідження психологічних явищ різними науково-психологічними школами
- Описувати психологічні феномени в психологічних категоріях різних психологічних теорій та напрямків

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна к-сть годин
Лекції	30 год.
семінарські заняття	14 год.
самостійна робота	80 год.

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
2017-2018	2	Психологія	1	Н

7. Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план заняття, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література*. Ресурси в інтернеті	Завдання для самостійної роботи, год.	Вага оцін-ки	Термін викона- ння
Тиж. 1,2 / 29.01, 1.02 4 акад. год.	<p>Тема 1. Історія психології як галузь психологічної науки. Історія психології як реконструкція минулого досвіду науки. Фактор контексту в психології. Завдання історії психології. Джерела психологічних знань. Етапи розвитку психології. Психологічна мудрість та міфологія: донаукова психологія. Філософія як середовище розвитку психологічних ідей. Наукова психологія.</p>	Лекція	Атлас міфологічних персонажів Стародавньої Греції	<p>1.Шорске, К. Віденський fin'de'siecle. Політика і культура. – Львів: Класика, 2003 2.Gay, P. Freud. A Life For Our Time. – London-NewYork: Norton, 1998 3.Kandel, E. The Age of Insight. – NewYork, Random House, 2012 4.Ждан А.Н. История психологии от античности до наших дней.- М.: Изд-во Моск. Ун-та,1990. 5.Шульц Д.П., Шульц С.Э. История современной психологии.- СПб.: Изд-во «Евразия», 2002. 6.Годфруа Ж. Что такое психология / Ж. Годфруа. – М.: Мир, 2004 (ст..58-78)</p>	<p>За результатами роботи з текстом виконати самостійну роботу №1 (7 год.)</p> <p>Вибрати тему ІНДЗ та почати над нею працювати (10 год.)</p>		6.02 21.05

Тиж. 2/ 5.02 2 акад. год.		Семінар F2F	1. Опитування за темою 2. Обговорення самостійної домашньої роботи №1 та тексту першоджерела, на якому вона ґрунтувалася			Д.С.Р. 5 балів макс.	
Тиж. 3,4/ 12.02, 19.02./ 4 акад. год.	Тема 2. Культурний та філософський фундамент європейської психології. Маєвтика Сократа: народження проблеми людини. Код європейської інтелектуальної культури в світоглядних альтернативах Платона та Аристотеля. Фундаментальні біблійні ідеї психологічного значення. Метафізика душевних глибин. Тенденції ренесансної думки до культури нарцизму. Дух механіцизму Нового часу. Емпіризм як нова методологічна установка. Знання та досвід як основні поняття психології Нового часу. Емансипація рацію в епоху Просвітництва. Кант і критичний поворот західної думки. Місце психології в	Лекція F2F		1. Дейвіс Н. Історія Європи. – Київ: Основи, 2000. 2. Історія європейської ментальності / За ред. Петера Дінцельбахера. – Львів: Літопис, 2004 3. В.Л.Петрушенко. Філософія: курс лекцій. – К.: Каравелла, 2001. – 448с. 4. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2011	Виконати самостійну роботу №2 (7 год.)		26.02

	системі пізнання. Подолання Просвітництва та поява людини чутливої. Романтизм та ідеалізм.						
Тиж. 5/ 26.02 2 акад. год.		Семинар	1. Опитування за темою 2. Обговорення самостійної домашньої роботи №2 та тексту першоджерела, на якому вона грунтувалася				Д.С.Р. 5 балів макс
Тиж. 5/ 1.03/ 2 акад. год.	Тема 3. Нарис основних інтелектуальних течій XIX-XX ст. та їх віддзеркалення в сучасній психології Раціоналізм та ірраціоналізм в панівних філософських течіях зламу століть. «Захід Європи» Шпенглера. Основні поняття ніцшеанства та їх місце в сучасних психологічних теоріях. Психологія як методологія наук про дух. Принцип розуміння в філософії Дільтея. Поняття екзистенції та екзистенціалів. Екзистенційні цінності людини. Психологічний	Лекція <i>F2F</i>		1. Історія європейської ментальності / За ред.. Петера Дінцельбахера. – Львів: Літопис, 2004 2. Шульц Д.П., Шульц С.Э. История современной психологии.- СПб.: Изд-во «Евразия», 2002. 3. В.Л.Петрушенко. Філософія: курс лекцій. – К.: Каравелла, 2001. – 448с 4. Антологія світової літературно-критичної думки / за ред.. М.Зубрицької. – Львів: Літопис, - 1996 5. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2011 6. Енциклопедія постмодернізму / за ред.. Чарлза Вінквіста та Віктора Тейлора. – Київ: Основи, 2003 7. Джеймс, В. Психология». Москва: «Педагогика», 1991	Опрацювати підручникову та додаткову літературу за темою. Виконати домашню самостійну роботу №3 (7 год.)		12.03

	<p>прагматизм В. Джеймса. Потік досвіду.</p> <p>Інструменталістська версія прагматизму Дьюї.</p> <p>Ера позитивної філософії. О.Конт.</p>					
<p>Тиж. 6 5.03/ 2 акад. год.</p>	<p>Тема 4. Природничий фундамент психології, її перші самостійні кроки та «криза жанру». Досягнення природничої думки. Дарвінівська революція в біології. Поява принципу біологічного детермінізму. Еволюційна психологія Спенсера. Розвиток асоціанізму. Експерименти Гельмгольца, Вебера та Фехнера: зародження психології. "Сертифікат на незалежність": Вундт та перші німецькі лабораторії. Принцип атомізму. Внутрішній конфлікт в науково-психологічному середовищі. Пошук об'єкта дослідження і виокремлення альтернативних напрямків. Структуралізм та протест функціоналізму Тітченер. Зміст свідомого досвіду.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i></p>		<p>1.Kandel, E. The Age of Insight. – NewYork, Random House, 2012</p> <p>2. Естественнаучные основы психологи /Под ред. А.А.Смирнова, А.Р.Лурия, В.Д.Небылицына.-М.: Педагогика. 1978</p> <p>3. Психофизиология / под ред. Ю.Александрова. – СПб.: ПИТЕР, 2011</p> <p>4. Шульц Д.П., Шульц С.Э. История современной психологии.- СПб.: Изд-во «Евразия», 2002.</p> <p>5. Партико Т.Б. Курс загальної психології: Навчальний посібник / Т.Б.Партико. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 208с.</p> <p>6.Роменец В.А. Історія психології.-К.: Вища школа.,1978.</p> <p>7.Ярошевський М.Г. История психологии.- М.:Мысль,1985.</p> <p>8.Ждан А.Н. История психологии от античности до наших дней.- М.: Изд-во Моск. Ун-та,1990.</p> <p>9.Пиз, А., Пиз Б., Язык взаимоотношений. Мужчина и женщина на http://victoria.lviv.ua/html/interesno/vzaimootno shenia1.htm</p>	<p>За матеріалами першоджерел виконати домашню самостійну роботу №4.</p> <p>(7 год.)</p>	12.03

	Критика структуралізму і функціоналізм.. Зародження прикладної психології в стилі американської мрії. Школа прагматизму. Джеймс та Дьюї.						
Тиж. 6/ 12.03 2 акад. год.		Семинар	1.МОДУЛЬ 1 2. Перевірка самостійної домашньої роботи №3 та №4	1.		Модуль 15 балів макс Д.С.Р. 5 + 5 балів макс	
Тиж. 7,8/ 15.03, 19.03/ 4 акад. год.	Тема 5. Проект біхевіоральної психології: романтика, прагматика і претензія на «науковість». Основи поглядів. Зоопсихологічні нотатки Жака Леба. Проблемний ящик Торндайка. Дослідження умовних рефлексів та ВНД: Сеченов, Павлов. Суть нового напрямку. Поняття навчіння та обумовлювання. "Психологія очима біхевіориста" Уотсона. Реакції на програму Уотсона. Популярність	Лекція <i>F2F</i>	Відео експерименту з маленьким Джоном (Уотсон), скіннерівським ящиком та лялькою Бобо (Бандура)	1.Хок, Р. Сорок исследований, которые потрясли психологию на https://www.litmir.me/br/?b=165461&p=15 2.Слейтер, Л. Откройте ящик Скиннера на https://royallib.com/read/sleyter_lorin/otkrit_yas_hchik_skinnera.html#0 3.Психология: комплексный подход // под. ред. М.Айзенка. - Минск 000: Новое Знание, 2002 4. Bandura, A. Social-learning Theory of Identificatory Processes / A. Bandura // Handbook of Socialization: Theory and Research. – Chicago, 1969. – P. 213 – 262.	Опрацювати підручникову та додаткову літературу за темою. Виконати самостійну роботу №5 (7 год.)		26.03

	біхевіоризму. Необіхевіоризм.Толмен Гатрі. Халл. Скіннер. Оперантний біхевіоризм Скіннера. Теорія соціального научіння: когнітивний виклик. Бандура та Роттер.						
Тиж. 8/ 26.03/ 2 акад. год.		Семінар <i>F2F</i>	1.Опитування за темою 2. Обговорення самостійної домашньої роботи №5 та тексту першоджерела, на якому вона грунтувалася			Д.С.Р. 5 б. макс.	
Тиж. 90/ 29.03/ 2 акад. год.	Тема 6-7. «Я мислю, отже я існую»: генетична епістемологія Ж.Піаже Природа інтелекту з точки зору Піаже. Стадії когнітивного розвитку дитини. Феномени Піаже. Теорія Піаже і педагогіка. Класична гештальт-психологія та її соціальні варіації. Критика Вундівської психології “цеглин і розчину”. Боротьба з біхевіоризмом. Феноменологічна традиція і гештальт психологія.	Лекція <i>F2F</i>	Відео експериментів Піаже на http://video.tv/piaget/ Приклади гештальт- законів: https://lpgenerator.ru/ blog/2015/07/14/psih ologiya-vospriyatiya- vazhnost-konteksta/	1.Піаже, Ж. Избранные психологические труды. – М, 1969 2.Ждан А.Н. История психологии от античности до наших дней.- М.: Изд-во Моск. Ун-та,1990. 3. С. Шульц, Д. Шульц. История современной психологии. – СПб.: Евразия, 2002. – 532с. 4.Kandel, E. The Age of Insight. – NewYork, Random House, 2012 5.Хок, Р. Сорок исследований, которые потрясли психологию на https://www.litmir.me/br/?b=165461&p=15 6. Психология восприятия: важность контекста на http://lpgenerator.ru/blog/2015/07/14/psihologiy	Опрацювати підручникову та додаткову літературу за темою. Виконати самостійну роботу №6 Виконати самостійну роботу №7 (14 год.) Почати готувати самостійну роботу №8		23.04

	Відкриття фі-феномену і подальші гештальт-експерименти. Вертхеймер. Коффка. Келлер. Основні гештальт-принципи. Соціальний варіант гештальт-психології. Теорія поля Курта Левіна.			a-vospriyatiya-vazhnost-konteksta/ 7. Шульц Д.П., Шульц С.Э. История современной психологии.- СПб.: Изд-во «Евразия», 2002. 8.5 принципів гештальт-психології для створення запам'ятовуючихся зображень на https://lpgenerator.ru/blog/2017/07/10/5-principov-geshtalt-psihologii-dlya-sozdaniya-zapominayushih-sya-izobrazhenij/ 9. Матеріали з теорії поля на https://gestaltclub.com/articles/obsaa-psihologia/			
Тиж. 10/ 16.04/ 2 акад. год.	Тема 8. Гуманістична психологія: третя сила. Принцип центрування на людині. Потенціал людини з точки зору Маслоу. Самоактуалізована особистість. Мистецтво справжнього діалогу: ресурси розвитку і вдосконалення. Роджерс. Екзистенційна психологія: по той бік психоаналізу. Психологія Сенсу Франкла.			1.Роджерс К. Консультирование и психотерапия. - М.: ЭКСМО-Пресс, 1999. – С. 49-82. (http://www.klex.ru/97m) 2.Франкл В. Основы логотерапии. Психотерапия и религия. - Санкт-Петербург : Речь, 2000. - 286 с. – С. 1-21 на http://www.klex.ru/2bw 3.Маслоу, А. Мотивация и личность на http://www.bim-bad.ru/docs/maslow_motivation_and_personalit y.pdf	Опрацювати підручникову та додаткову літературу за темою. Виконати самостійну роботу №8 (7 год.)		23.04
Тиж. 11/ 23.04 2 акад. год.		Семинар	1.Опитування за темою 2. Обговорення самостійної домашньої роботи №6-7-8 та текстів першоджерела, на			Д.С.Р. 5+5+5 балів макс	

			якому вона грунтувалася			
Тиж.11 / 26.04 2 акад. год.	<p>Тема 9. Біографія психоаналітичного методу та його місце психоаналізу в інтелектуальній та масовій культурі ХХ ст. Світогляд Європи доби fin de siecle.</p> <p>Фрейд як “культурний герой”. Раціоцентризм, атеїзм, елітаризм, патріархальність та песимізм психоаналізу. Дитяча травма і проєкція дитячих фантазій Фрейда. Психоаналіз і завершення епохи Модерну.</p> <p>Естетика психоаналізу. Творчі блукання молодого Фрейда. Випадок Анни О: народження методу. Аналіз випадку: основні ідеї психоаналізу. Фрейдизм як модернізм.</p> <p>Культурна ситуація в Україні: «сто років без Фрейда»</p>	<p>Фрагменти серіалу ВВС «Фрейд» з Д.Суше в головній ролі режисерки Мойри Армстронг, 1984</p> <p>Полотна майстрів кінця 19 - початку 20 століть (ppt)</p>	<p>1.Виттельс, Ф. Фрейд: его личность, учение и школа / Ф. Виттельс. – Ленинград, 1991.- С.196.</p> <p>2.Gay, P. Freud. A Life For Our Time. – London-NewYork: Norton, 1998</p> <p>3. Шорске, К. Віденський fin'de'siecle. Політика і культура. – Львів: Класика, 2003</p> <p>4. Зборовська Н.В. Психоаналіз і літературознавство. – К.: Академвидав, 2003.</p> <p>4.Калина Н.Ф. Основы психоанализа. – К.: Ваклер, 2001.</p> <p>5.Сартр. Ж.П. Фрейд. – М.: Новости, 1992. – 303с.</p> <p>6.Ялом И. Когда Ницше плакал. – М.: Эксмо-пресс, 2001. – 415с.</p> <p>7.Мертенс В. Ключевые понятия психоанализа. – С.Пб.: Б енд К, 2001. – 383с.</p> <p>8.Цвейг С. Фридрих Ницше. Зигмунд Фрейд. Эссе. - С.Пб.: Азбука-классика, 2001. – 221с.</p>			

<p>Тиж. 12-13/ 30.04, 7.05 / 4 акад. год.</p>	<p>Тема 10. Психоаналітичний вимір особистості. Фройдівська теорія сексуальності. Поняття сублимації. Едипів комплекс як головний код психоаналітичної теорії. Структура особистості за Фрейдом. Свідомий, несвідомий та підсвідомий режими існування психіки. Маркери несвідомого. Принципи та механізми психічної діяльності. Бажання. Конфлікт. Витіснення та опір. Фантазування. Невротичний симптом. Характер та якість проходження стадій психосексуального розвитку. Провідні захисні механізми в конфігурації особистісних рис.</p>		<p>Замальовки з психотерапевтичної практики</p>	<p>1. Левчук, Л. Психоаналіз: історія, теорія, мистецька практика. – Київ: Либідь, 2002 2. Ключевые понятия психоанализа / Под. ред.. Вольфганга Мертенса. –С-Пб.: Б@К, 2001 3. Виттельс, Ф. Фрейд: его личность, учение и школа / Ф. Виттельс. – Ленинград, 1991.- С.196. 4. Gay, P. Freud. A Life For Our Time. – London-NewYork: Norton, 1998 5. Фрейд, З. Введение в психоанализ: лекции / З. Фрейд. – М.: Наука, 1989. – 456 с. 6. Нюрнберг, Г. Принципы психоанализа / Г. Нюрнберг. – М.: Институт общегуманитарных исследований, 1999. – 363 с. 6. Калина Н.Ф. Основы психоанализа. – К.: Ваклер, 2001.</p>	<p>Опрацювати підручникову та додаткову літературу за темою. Виконати самостійну роботу №9 (7 год.) Завершити ІНДЗ</p>		<p>10.05</p>
<p>Тиж. 13/ 10.05/ 2 акад. год.</p>		<p>Семінар</p>	<p>1. Опитування за темою 2. Обговорення самостійної домашньої роботи №9 та тексту першоджерела, на якому вона ґрунтувалася</p>			<p>Д.С.Р. 5 балів макс</p>	

<p>Тиж. 14-15/ 14.05, 21.05 4 акад. год.</p>	<p>Тема 11. Психоданаліз: відступники та спадкоємці. Едипів комплекс в стосунках Фройд та Юнга. Світогляд Юнга та ірраціональна, романтично-містична традиція. Юнгівська концепція неусвідомленого: індивідуальні та колективні пласти. Теорія архетипів. Самість та процес індивідуації. Адлеріанський психоданаліз очевидного: розробка психології Я. Комплекс неповноцінності та компенсація як основні нарцистичні сили. Позиція в сім'ї та виховання: проєкція на майбутній життєвий стиль людини. Психосоціальний погляд на ранні стадії розвитку Еріксона. Поняття про ідентичність. Гуманістичний психоданаліз Хорні. Реабілітація жінки в патріархальному психоданалізі. Фромм. Психоданаліз та</p>		<p>Карти Таро Замальовки з психотерапевтичної практики</p>	<p>1.Хржановски, Г. Психоданалитические теории карен Хорни, Гарри Стека Салливана и Ериха Фромма / Г.Хржановски // Энциклопедия глубинной психологии и психоданализа. Т.III. / под ред. А.М.Боровикова. – М., Когито-Центр, МГМ, 2002 2.Адамс, Е. Творчество Е.Ериксона, Г. / Е.Адамс // Энциклопедия глубинной психологии и психоданализа. Т.III. / под ред. А.М.Боровикова. – М., Когито-Центр, МГМ, 2002 3.Энциклопедия глубинной психологии. Том 4. Индивидуальная психология. Налитическая психология / под ред. А.М.Боровикова. – М., Когито-Центр, МГМ, 2004 4. Виттельс, Ф. Фрейд: его личность, учение и школа / Ф. Виттельс. – Ленинград, 1991.- С.196. 5. Хорни, К. Невротическая личность нашего времени на http://www.aifet.com/books/transl_v4_Horney.pdf</p>	<p>Опрацювати підручникову та додаткову літературу за темою. Виконати самостійну роботу №10 (7 год.)</p>		<p>24.05</p>
--	--	--	---	---	--	--	--------------

	марксизм: спроба синтезу.						
Тиж. 15/ 24.05/ 2 акад. год.		Семинар	1.МОДУЛЬ 2 2.Перевірка домашньої самостійної роботи №10 3.Оголошення оцінок за ІНДЗ, Представлення найкращих робіт			Модуль – 15 балів макс, Д.С.Р. 5 балів макс, ІНДЗ 20 балів макс	

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Контроль знань та оцінювання відбуваються за такими пунктами: - Модульні контрольні роботи №1 та №2 - Домашні самостійні роботи №1-№10 та опитування - ІНДЗ
Вимоги до письмової роботи	Кількість балів за письмові завдання залежить від дотримання таких вимог: – своєчасність виконання навчальних завдань; – якість виконання навчальних завдань; – самостійність виконання; – творчий підхід у виконанні завдань.
Семинарські заняття	Семинарське заняття за кожною темою чи тематичним блоком присвячене розбору домашньої самостійної роботи студентів з даної теми (тем), яка передбачає оволодіння підручковим матеріалом та текстами вказаних першоджерел, також в ході обговорення відбувається усне опитування вивченого матеріалу.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до екзамену з дисципліни, якщо він виконав наступні умови: - обов'язково відпрацював всі пропущені заняття (лекції у формі конспектів підручника з даної теми, семінарських у формі, пропонуваній викладачем); - виконав щонайменше 6 домашніх самостійних завдань, - зробив ІНДЗ
Нарахування балів	МКР №1 і №2: $!5*2= 30$ балів максимум Самостійні домашні роботи №1-№10: $5*10=50$ балів максимум ІНДЗ – 20 балів максимум

Максимальний бал за роботу протягом семестру – 100.
